

DECIZIE

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Victor Topoleanschi,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Trofim Botezatu și
Olga Botezatu împotriva lui Victor Topoleanschi, intervenient accesoriu „Vlanatex
Service Company” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la repararea
prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 08 iunie 2018, Trofim Botezatu și Olga Botezatu au depus cerere de chemare
în judecată împotriva lui Victor Topoleanschi solicitând încasarea prejudiciului
material în mărime de 6000 de lei, a prejudiciului moral în mărime de 3000 de lei și
a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantii au invocat că la 21 iunie 2017 au procurat de
la magazinul „Tehnomax” cazan „Thermex” de model ER50V, numărul de serie
2215080301899 la prețul de 1860 de lei. La 26 iunie 2017 pârâtul a instalat cazanul
respectiv în apartament, iar pentru serviciul respectiv au achitat suma de 200 de lei.

Totodată, au menționat că s-a produs o explozie, care a deteriorat țeava de apă
fierbinte montată de pârât. La momentul exploziei, ieșea nepotul din camera de baie
unde a fost instalat cazanul, care a avut o stare de șoc, căruia și până în prezent îi
este frică să intre în camera de baie. Ulterior, au fost nevoiți să facă lucrări de
reparație în camera de baie și să procure un cazan nou. Având în vedere că în urma
scurgerii de apă fierbinte din cazan, au fost aduse pagube apartamentului vecinilor,
situat cu un etaj mai jos. Astfel, paguba materială cauzată constituie 6000 de lei.

Reclamantii au declarat că prin actul întocmit la 04 septembrie 2017 de către
„Vlanatex Service Company” SRL, ca urmare a examinării cazanului, a fost stabilit
că a ieșit din funcțiune în rezultatul instalării incorecte și nu poate fi reparat, în
legătură cu încălcarea condițiilor de deservire în termenul de garanție. Conform
actului din 05 septembrie 2017 întocmit de ÎM „GLC Bălți”, s-a confirmat faptul că
schimbarea neregulamentară înaltă a tensiunii și a temperaturii în cazan, ceea ce a

dus la deteriorarea țevilor. Despre cele întâmplate a fost anunțat pârâtul, care nu a răspuns ulterior la telefon și s-au adresat către Inspectoratul de Poliție Bălți. Prin scrisoarea din 11 septembrie 2017, Inspectoratul de Poliție Bălți i-a informat că Victor Topoleanschi a prestat servicii ilegal, fără a fi înregistrat la Camera Înregistrării de Stat sau la o altă autoritate competentă conform legii. La 11 septembrie 2017 în privința pârâtului a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.263 alin.(1) Cod contravențional și i-a fost aplicată amendă în mărime de 30 unități convenționale, adică 1500 de lei.

De asemenea, au afirmat că la data de 09 septembrie 2017 au procurat de la SRL „Verix-Grup” un cazan nou „Thermex” de model ERS50V la prețul de 2290 de lei.

Reclamanții la 08 decembrie 2017 și la 14 martie 2018 au înaintat somații pârâtului, prin care au solicitat achitarea benevolă a prejudiciului cauzat, însă au rămas fără răspuns.

Reclamanții au opinat că în rezultatul celor întâmplate, pârâtul le-a cauzat un prejudiciu moral în mărime de 3000 de lei, având în vedere că Trofim Botezatu este invalid de gradul II, a suportat un XXXXX. Orice emoție negativă, stres, stare de retrăire, nervozitate se răsfrânge negativ asupra sănătății sale. Ce ține de prejudiciul moral Olgăi Botezatu, ultima a menționat că fiind încadrată în câmpul muncii și în legătură cu cele întâmplate, a fost nevoită de a lipsi de la serviciu pentru perfectarea anumitor acte, având în grijă soțul care este bolnav și care emoțional a reacționat la cele întâmplate. Totodată, nepotul lor a fost șocat puternic, s-a speriat și până în prezent îi este frică.

Prin încheierea din 04 aprilie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, a fost atras în calitate de intervenient accesoriu „Vlanatex Service Company” SRL.

Prin hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Trofim Botezatu și Olga Botezatu și s-a încasat de la Victor Topoleanschi în beneficiul lui Trofim Botezatu și Olgăi Botezatu prejudiciul material în sumă de 5270, 29 de lei, prejudiciul moral în sumă de 1000,00 de lei și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 150,00 de lei; în rest acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Victor Topoleanschi; s-a casat parțial hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Trofim Botezatu și Olga Botezatu împotriva lui Victor Topoleanschi Victor, intervenient accesoriu „Vlanatex Service Company” SRL cu privire la încasarea prejudiciului material, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată în latura încasării prejudiciului moral cu emiterea în această latură a unei noi soluții prin care s-a încasat de la Victor Topoleanschi în beneficiul lui Trofim Botezatu și Olga Botezatu prejudiciul moral în mărime de câte 500 de lei fiecare; în rest a fost menținută hotărârea instanței de fond.

Pentru a decide astfel, instanța de apel citând prevederile art. 14 alin.(1), (2) Cod civil, art.1398 alin.(1) Cod civil, a opinat că prima instanță just a conchis că, în speța respectivă sunt întrunite toate condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale, fiind prezente elementele componente delictului civil: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Or, însăși pârâtul în referința sa recunoaște faptul instalării cazanului în apartamentul

pârâților, inclusiv prestarea serviciilor fără a dispune de acte, pentru ce a și fost sancționat cu amendă. Mai mult de atât, explozia în camera de baie a reclamanților a avut loc la două zile de la data instalării cazanului de către Victor Topoleanschi-26 iunie 2017, adică la data de 28 iunie 2017. Pârâtul a indicat în referință că în caz dacă cazanul s-a defectat în urma instalării incorecte, acesta urma să iasă din funcțiune peste 2-3 zile după instalare, ceea ce și s-a întâmplat. Astfel, instanța de fond cu temeinicie a concluzionat că reclamanții sunt îndreptățiți de a solicita recuperarea prejudiciului material din contul pârâtului, doar că în sumă de 5270,29 de lei, compusă din: suma de 1860 de lei, costul primului cazan electric, suma de 2290 lei, costul la al doilea cazan și suma de 1120,29 de lei, costul pieselor procurate pentru reparație în vederea înlăturării consecințelor exploziei cazanului (f.d.12,15-16). Or, pentru suma de 729,71 de lei reclamanții nu au prezentat probe pertinente și concludente în sensul dat, motive pentru care cerința respectivă urmează a fi admisă parțial.

Referitor la admiterea pretențiilor reclamanților privind încasarea prejudiciului moral, instanța de apel a constatat că prima instanță corect aplicând prevederile art. 11 lit. i), art. 1398 alin. (1), art. 1422 alin. (1), (2), art.1423 alin. (1) Cod Civil a admis parțial pretențiile. Totodată, instanța de fond, la emiterea hotărârii supuse apelului, eronat a încasat prejudiciul moral, în mărime de 1000 lei în beneficiul ambilor reclamanți, or, prejudiciul moral urmează a fi încasat în fiecare caz persoanei concrete în dependență de suferințele psihice sau fizice care i s-au cauzat și în acest context acesta nu poate fi stabilit sumar în beneficiul a două sau mai multe persoane.

Instanța de apel a reținut că reclamantul Trofim Botezatu este invalid de gradul II, fiind după suportarea unui XXXXX, a suferit un șoc, a trecut printr-o stare de emoție negativă, stres, retrăire, nervozitate, care s-a răsfrânt negativ asupra sănătății sale. Totodată, reclamanta Olga Botezatu a fost nevoită de a se învoi de la serviciu pentru perfectarea anumitor acte, a avea grijă de soțul care este bolnav și care emoțional a reacționat la cele întâmplate, precum și nepotul acestora a retrăit un șoc puternic, s-a speriat și până în prezent îi este frică să intre în camera de baie, toate aceste suferințe și frică fiind cauzate din cauza acțiunilor apelantului.

În consecință, instanța de apel a relevat că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, iar compensația pentru prejudiciul cauzat trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În acest sens, conform Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, însă, doar instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victime. Considerentele menționate au determinat admiterea apelului și casarea parțială a hotărârii instanței de fond în latura încasării prejudiciului moral cu emiterea în această latură a unei noi soluții prin care s-a încasat de la Victor Topoleanschi în beneficiul lui Trofim Botezatu și Olgăi Botezatu

prejudiciul moral în mărime de câte 500 de lei fiecăruia, iar în rest a fost menținută hotărârea instanței de fond

La 10 ianuarie 2020, prin intermediul poștei (f.d.108), Victor Topoleanschi a declarat recurs împotriva deciziei din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel, a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanțele au interpretat în mod eronat legea și în mod vădit greșit au statuat asupra modalității de reparare a prejudiciului material pretins, fiind dispusă încasarea într-o manieră absolut contrară principiului satisfacției echitabile conform jurisprudenței CtEDO. Nu au stabilit temeiul just al reparației echitabile, au acordat reparații în quantum dublu decât prejudiciul produs.

Totodată, a menționat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor esențiale invocate și nu a motivat soluția adoptată. Primordial, instanța de apel nu a respectat condiția motivării soluției adoptate și suplimentar a pus la baza deciziei pronunțate, o serie de acte nemotivate de fapt și de drept de către organele emitente.

În temeiul prevederilor art. 118 Cod de procedură civilă, la justificarea interesului, revindicărilor formulate, urmează fi prezentat un suport probatoriu pertinent, concludent și util în acest sens. La invocarea de către reclamantii a unei conduite contrare prevederilor legale din partea pârâtului, urmează a fi respectate cumulativ următoarele condiții: individualizarea acțiunilor/inacțiunilor pretinse ilegale, prezentarea probelor în sensul confirmării faptului acționării/inacționării contrar prevederilor legale. Deși, reclamantul a anexat la materialele cauzei civile actul nr. 09-04/17-07 din 04 septembrie 2017 și actul nr. 07/2291-02 din 05 septembrie 2017, aceste acte nu sunt susceptibile de a fi apreciate ca fiind confirmative a conduitei ilicite cauzatoare a prejudiciului pretins a fi suportat, în condițiile în care se operează cu concluzii de probabilitate, fără a fi oferit un răspuns cert. Suplimentar, a indicat că pentru a fi apreciate actele date în calitate de concluzii ale specialistului, urmează să respecte anumite condiții de formă și conținut, să reflecte date despre starea obiectelor, mijloacele tehnice și materiale de consum folosite, condițiile de utilizare și rezultatele obținute, evaluarea pe etape a cercetărilor, analiza rezultatelor obținute, etc.

Recurentul a declarat că, deși, prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 00461 din 11 septembrie 2017 s-a constatat că a desfășurat activitate ilegală de întreprinzător, instalând un boiler contra plată, totuși, actul menționat nu constată vina lui în producerea prejudiciului, însă doar constată acțiunea sa ilicită de instalare a boilerului. Deși, prejudiciul a fost produs, nu a fost constatat existența unui raport causal dintre prejudiciul produs și acțiunile sale de instalare a boilerului. De altfel, raportul de cauzalitate urmează a determinat expres în baza unor condiții veridice, fundamentate și nu de probabilitate sau prin acte cu caracter nemotivat. Astfel, a considerat că incorect s-a concluzionat asupra faptului întrunirii la caz a condițiilor și temeiurilor răspunderii delictuale.

Referitor la prejudiciul moral, a opinat că din cauza constatării de neimputabilitate a prejudiciului material, se stabilește imposibilitatea angajării răspunderii morale, or, se atestă lipsa vinovăției și a concursului său la crearea reclamanților suferințelor psihice.

Copia recursului a fost expediată intimaților prin scrisoare de însoțire datată cu 29 ianuarie 2020 (f.d.112) și a fost recepționată la 04 februarie 2020 de către Olga Botezatu și Trofim Botezatu, conform avizului de recepție (f.d.115). Din adresa Vlanatex Service Company” SRL pliul a fost restituit instanței cu mențiunea „plecat” (f.d.113-114).

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 24 octombrie 2019, iar Victor Topoleanschi a declarat recurs la 10 ianuarie 2020, prin intermediul poștei (f.d.108).

Materialele cauzei atestă expedierea copieii deciziei participanților la proces la 28 noiembrie 2019, conform scrisorii de însoțire (f.d.98), iar recurentul a recepționat-o la data de 02 decembrie 2019, conform avizului de recepție (f.d.99). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 11 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Victor Topoleanschi și va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanței în partea încasării prejudiciului material cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere parțială a cerinței cu privire la încasarea prejudiciului material și în rest va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanței, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs; b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În temeiul art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatul (2) al aceluiași articol stipulează că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea.

Conform art. 14 alin. (1), (2) Cod civil, în redacția în vigoare la înaintarea acțiunii, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

În temeiul art. 1398 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Colegiul relevă că materialele cauzei atestă, circumstanțe reținute și instanțele ierarhic inferioare, precum că la data de 21 iunie 2017, reclamantii Trofim Botezatu și Olga Botezatu au procurat la magazinul „Tehnomax” cazan „Thermex”, model ER50V, nr.2215080301899, achitând prețul de 1860 de lei (f.d.5-6,12).

La 26 iunie 2017, pârâtul Victor Topoleanschi a instalat cazanul procurat în apartamentul nr.23 din str. Kiev, nr. 44, mun. Bălți, adică în apartamentul reclamantilor, or, acest aspect a fost recunoscut de însuși pârât în referința depusă la cererea de chemare în judecată (f.d.45).

Ulterior, la 11 septembrie 2017 reclamantii s-au adresat cu plângere la organul de poliție privind tragerea la răspundere a pârâtului pentru instalarea necalitativă a cazanului și cauzarea prejudiciului (f.d.13-14).

Prin scrisoarea din 12 septembrie 2017, Inspectoratul de Poliție Bălți a informat reclamantii precum că s-a stabilit că Victor Topoleanschi a prestat servicii ilegal fără a fi înregistrat la Camera Înregistrării de Stat sau la o altă autoritate competentă conform legii, pentru ce a fost întocmit la 11 septembrie 2017 un proces-verbal cu privire la contravenție conform art.263 alin. (1) Cod contravențional, fiindu-i aplicată sancțiune sub formă de amendă. Concomitent, s-a comunicat reclamantilor că urmează să se adreseze în instanța pentru repararea prejudiciului material și moral (f.d.7).

Astfel, conform procesului-verbal cu privire la contravenție din 11 septembrie 2017 Victor Topoleanschi a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 263 alin.(1) Cod contravențional, fiind sancționat contravențional, cu aplicarea unei amenzi în mărime de 30 unități convenționale. Or, s-a constatat faptul că la data de 26 iunie 2017, Victor Topoleanschi, pe adresa din str. Kiev, nr. 44/23, mun. Bălți, a desfășurat activitate ilegală de întreprinzător și a prestat servicii de montare a unui boiler contra plată, fără a dispune acte (f.d.10).

De asemenea, din suportul probatoriu existent la dosar, precum și explicațiile reclamantilor, la data de 28 iunie 2017 s-a produs o explozie în camera de baie, unde și a fost instalat cazanul electric, fiind distrusă țeava cu apă fierbinte montată de pârât. Astfel, reclamantii s-au aflat în situația de a face reparație în camera de baie și de a procura un cazan nou.

Conform facturii nr. din 03 septembrie 2017 se identifică procurarea de către reclamantii a unor piese necesare înlăturării consecințelor ca urmare a incidentului în sumă de 1120,29 de lei.

Aici este de punctat că în rezultatul examinării cazanului, conform actului nr. 09-04/17-07 privind starea tehnică, întocmit de către SRL „Vlanatex Service Company” din 04 septembrie 2017, s-a stabilit că cazanul a ieșit din funcțiune în

urma instalării incorecte și nu poate fi reparat, fiind încălcate condițiile de deservire în termenul de garanție (f.d.8).

Prescripția nr. 07/2291-02 din 05 septembrie 2017, întocmită de ÎM „GLC Bălți”, atestă faptul că în rezultatul discuției cu reclamantii despre cele întâmplate, s-a conchis că schimbarea neregulamentară a tensiunii și temperaturii în cazan a afectat negativ țevile cu apă fierbinte din cazan. La fel, s-a recomandat reclamantilor de a repara sau schimba cazanul, a instala țevi noi, pentru a evita scurgerea de apă și inundarea apartamentelor de la un etaj mai jos (f.d.21).

Astfel, la 09 septembrie 2017, reclamantii au procurat un alt cazan electric „Thermex”, model ERS 50V la prețul de 2290 lei (f.d.15).

Colegiul precizează că reclamantii au încercat soluționarea amiabilă a litigiului, fiind adresată la 08 decembrie 2017 o somație pârâtului, însă care a rămas fără răspuns.

Drept urmare, prin cererea de chemare în judecată depusă la 08 iunie 2018 împotriva lui Victor Topoleanschi, reclamantii Trofim Botezatu și Olga Botezatu au pretins încasarea prejudiciului material în mărime de 6000 de lei, a prejudiciului moral în mărime de 3000 de lei și a cheltuielilor de judecată (f.d.2-3).

Prima instanță, judecând cauza, prin hotărârea din 25 aprilie 2019, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Trofim Botezatu și Olga Botezatu și a încasat de la Victor Topoleanschi în beneficiul lui Trofim Botezatu și Olgăi Botezatu prejudiciul material în sumă de 5270, 29 de lei, prejudiciul moral în sumă de 1000,00 de lei și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 150,00 de lei; în rest acțiunea a fost respinsă (f.d.64, 67-70).

Instanța de apel judecând cauza în ordine de apel, prin decizia din 24 octombrie 2019, contestată cu prezentul recurs, a admis apelul declarat de Victor Topoleanschi și a casat parțial hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Central, în latura încasării prejudiciului moral, emițând în această latură o nouă soluție prin care a încasat de la Victor Topoleanschi în beneficiul lui Trofim Botezatu și Olga Botezatu prejudiciul moral în mărime de câte 500 de lei fiecăruia; în rest a fost menținută hotărârea instanței de fond (f.d.93-97).

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind admiterea parțială a acțiunii, doar că eronat a fost stabilită valoarea prejudiciului material dispus spre încasare de la pârât în beneficiul reclamantilor.

În susținerea soluției sale, instanța de recurs, raportând prevederile legale ce reglementează răspunderea delictuală la circumstanțele cauzei, relevă că la caz sunt întrunite toate condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale.

Or, delictul civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția.

Argumentele recurentului aduse la acest capitol sunt neîntemeiate, în situația în care suportul probatoriu atestă că prejudiciul a fost cauzat ca urmare a instalării incorecte a cazanului de către Victor Topoleanschi, fiind stabilite și condițiile de întrunire a răspunderii delictuale.

Mai mult, Victor Topoleanschi a fost sancționat și contravențional pentru prestarea serviciilor de instalare a cazanului în lipsa unor acte ce i-ar permite desfășurarea acestei activități, care a dus și la cauzarea prejudiciului. Or, circumstanțele identificate în înscrisurile reținute cu titlu de probe la caz s-a

confirmat instalarea incorectă a cazanului de către Victor Topoleanschi, care și a dus la survenirea incidentului și respectiv cauzarea prejudiciului.

Or, esența răspunderii civile delictuale constă în existența unui prejudiciu, cauzat prin încălcarea drepturilor subiective sau a unor interese legitime ale unei persoane, condiții obiective în lipsa cărora nu se poate stabili obligația de reparare ce se naște în sarcina persoanei responsabile

De altfel, circumstanțele reliefate *supra* confirmă raportul causal dintre faptă și prejudiciu, precum și vinovăția lui Victor Topoleanschi, având în vedere instalarea cazanului la 26 iunie 2017 în apartamentul reclamantilor în lipsa unor acte ce i-ar permite desfășurarea unei astfel de activități, care la data de 28 iunie 2017 a ieșit din funcțiune ca urmare a instalării incorecte.

Or, aceste împrejurări corect au fost constatate de instanțele ierarhic inferioare, în situația în care însuși pârâtul a menționat că cazanul în rezultatul instalării incorecte urma să iasă din funcțiune la 2-3 zile după instalare.

În consecință, Colegiul conchide că reclamantii sunt în drept de a pretinde prejudiciul material și în această parte instanța de recurs va admite pretenția, doar că va încasa de la Victor Topoleanschi în beneficiul lui Trofim Botezatu și Olga Botezatu cu titlu de prejudiciul material suma de 2980, 29 de lei, ceea ce constituie valoarea cazanului instalat la 26 iunie 2017-1860 de lei și costul pieselor necesare înlăturării consecințelor ca urmare a incidentului în sumă de 1120,29 de lei, ca fiind valoarea reală a prejudiciului suportat. Or, aceasta este suma justificată a prejudiciului material.

În ceea ce vizează suma de 2290 de lei ca fiind valoarea cazanului procurat ulterior, Colegiul constată că această eronat a fost încasată cu titlu de prejudiciu material, în situația în care reclamantilor se compensează costul cazanului ieșit din funcțiune, precum și a pieselor necesare înlăturării consecințelor.

Prin prisma criticilor recurentul aduse în recursul declarat precum că prejudiciul urmează a fi încasat pentru restabilirea situației anterioare săvârșirii faptei ilicite, însă nu pentru îmbogățirea fără justă cauză, Colegiul notează că în sensul art. 14 alin.(1) Cod civil, se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Pornind de la natura prejudiciului cauzat în speță, Colegiul consideră că repararea prejudiciului material cauzat urmează a fi realizată în valoarea reală a prejudiciului material, aspect accentuat *supra*.

De altfel, repararea prejudiciului constă în repunerea celui păgubit în situația patrimonială anterioară păgubirii și reîntregirea patrimoniului acestuia, astfel încât elementele sale active să atingă valoarea pe care ar fi avut-o dacă fapta ilicită nu ar fi fost săvârșită.

Mai mult, întinderea reparației trebuie să fie în concordanță cu întinderea prejudiciului, să fie în raport cu prejudiciul efectiv suferit de cel păgubit.

Astfel, menținerea actelor de dispoziție a instanțelor inferioare în partea încasării prejudiciului material în suma dispusă nu va constitui decât punerea pe seama pârâtului a unei obligații nejustificate și o îmbogățire fără justă cauză pentru reclamantii. Or, îmbogățirea fără justă cauză presupune o majorare a patrimoniului reclamantilor din contul patrimoniului pârâtului.

Respectiv, urmează a fi respinsă cerința privind încasarea prejudiciului material în partea sumei de 2290 de lei, adică costul cazanului procurat ulterior.

La fel, urmează a fi respins prejudiciul material în partea sumei de 729, 71 de lei. Or, aceasta sumă nu a fost confirmată prin anumite probe pertinente și concludente, care în sensul art. 117 alin. (1), art. 118 alin. (1), art. 121, art. 130 Cod de procedură civilă, ar justifica încasarea acestei sume.

Or, în conformitate cu art. 130 alin. (1), (2), (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Cu referirea la pretenția privind încasarea prejudiciului moral, Colegiul apreciază ca fiind corectă decizia instanței de apel în această parte prin care a dispus încasarea de la pârât în beneficiul reclamantilor a câte 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral. Or, prejudiciul moral urmează a fi încasat în fiecare caz persoanei concrete în dependență de suferințele psihice sau fizice.

Or, conform art. 1422 alin. (1), (2) Cod civil, în redacția în vigoare în perioada de referință, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

În virtutea art. 1423 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

La acest capitol, instanța de apel corect și întemeiat a dispus încasarea prejudiciului moral în valoarea încasată. De altfel, instanța inferioară a luat în considerare circumstanțele speței confirmate și anume că reclamantul Trofim Botezatu este invalid de gradul II (f.d.11), ca urmare a unui XXXXX și la ziua incidentului a suferit un șoc, a trecut printr-o stare de emoție negativă, stres, retrăire, nervozitate, care s-a răsfrânt negativ asupra sănătății sale. În acest sens, și reclamanta Olga Botezatu a fost impusă de circumstanțe de a se învoi de la serviciu pentru perfectarea anumitor acte, la fel, pentru îngrijirea soțului bolnav. De altfel, nepotul reclamantilor la momentul incidentului a retrăit un șoc puternic, fiindu-i frică de a intra în camera de baie. Or, aceste suferințe sunt rezultatul acțiunilor pârâtului.

De altfel, în sensul legislației naționale instanța de judecată este împuternicită prin lege de a determina mărimea compensației pentru prejudiciu moral, luând în considerare criteriile prejudiciului moral. Or, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că, indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Conform jurisprudenței CtEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată

să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Implicit, Colegiul învederează că motivele inserate în motivarea soluției denotă verificarea pretențiilor înaintate de către reclamânți prin prisma circumstanțelor invocate, obiecțiile părții oponente și împrejurărilor constatate și probelor prezentate corelate cu normele de drept material pertinente speței, accentuând considerentele decisive în formarea concluziei profilată în decizia contestată.

Curtea Europeană, cu referire la art.6 CEDO, amintește că, potrivit jurisprudenței sale constatate, hotărârile judecătorești trebuie motivate astfel încât să indice de o manieră suficientă motivele pe care se fondează.

Astfel, la caz instanța de recurs a punctat doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze, ceea ce este admisibil prin prisma jurisprudenței CtEDO (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

Alte argumente invocate de recurent nu pot fi reținute, deoarece alegațiile esențiale soluționării corecte ale litigiului au fost apreciate în raport cu normele de drept aplicabile litigiului dedus judecării corelate cu circumstanțele cauzei și suportul probatoriu prezentat în acest sens.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanței în partea încasării prejudiciului material cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere parțială a cerinței cu privire la încasarea prejudiciului material, în rest va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanței.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. a), b), alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Victor Topoleanschi.

Se casează decizia din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Trofim Botezatu și Olga Botezatu împotriva lui Victor Topoleanschi, intervenient accesoriu „Vlanatex Service Company” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării prejudiciului material și se pronunță în această parte o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cerința lui Trofim Botezatu și Olgăi Botezatu împotriva lui Victor Topoleanschi, intervenient accesoriu „Vlanatex Service Company” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la repararea prejudiciului material;

Se încasează de la Victor Topoleanschi în beneficiul lui Trofim Botezatu și Olga Botezatu suma de 2980, 29 de lei (două mii nouă sute optzeci lei și 29 bani) cu titlu de prejudiciu material.

În rest cerința cu privire la încasarea prejudiciului material, se respinge.

În rest se menține decizia din 24 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Central.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Galina Stratulat